

А. М. Романенко

*Житомирський державний університет імені Івана Франка
Науковий керівник: канд. філол. наук, доцент кафедри англійської
філології та перекладу М. В. Полховська*

Засоби вираження модальності в англійській мові XVI- XVII ст.

Поняття "модальність" від латинського "*modus*" – міра, засіб, яке використовується в різних сферах знань (у філософії, логіці, мовознавстві, літературознавстві), уперше з'явилося в "Метафізиці" Арістотеля, який виокремив три провідних модальних поняття: необхідність, можливість та реальність. Пізніше це розподілення перейшло в класичні філософські системи.

Категорія модальності є однією з мовних універсалій, вона може знаходити вираження на різноманітних рівнях мови.

Безсумнівно, ця категорія присутня і серед характеристик тексту. Вивченням цього аспекту реалізації модальності займалися багато вчених лінгвістів, серед яких слід особливо виділити роботи О. В. Бондарко, В. Г. Адмоні, Є. В. Падучевої, Д. О. Парамонові.

Поряд з логікою та філософією, мовознавство виділяє декілька типів модальності, що різняться за трьома способами дієслова: дійсний, наказовий та умовний. У лінгвістиці модальність визначається як "функціонально-семантична категорія, що виражає різні види відношення висловлення до дійсності, а також різні види суб'єктивної кваліфікації повідомлення".

Метою нашого дослідження є аналіз засобів вираження категорії модальності в системі англійської мови XVI-XVII ст.; визначення найбільш вживаних способів її вираження в ранньомовноанглійській мові.

Зі стародавніх часів між лінгвістами точаться чимало дискусій щодо визначення категорії модальності та засобів її вираження. В межах дослідження була простежена еволюцію поняття "модальність"; проаналізовані різноманітні типи модальності (епістемічна, деонтична та дебітивна); охарактеризовані категорії модальності; визначені вже існуючі форми вираження модальності думки (експліцитна та імпліцитна). Було доведено, що засоби вираження категорії модальності в мові XVI-XVII ст. не відрізняються від засобів, що існують у сучасній мові. Також була проаналізована деонтична сила як засіб вираження деонтичної модальності та її застосування в ранньомовноанглійській мові. Історичний інтерес до деонтичної модальності в лінгвістиці позначений спрямуванням на її вивчення лише в порівнянні або протиставленні до інших видів модальних значень.

Модальні слова, що виражають значення епістемічної модальності, розташовані на так званій "шкалі достовірності", – це низка англійських дієслів сильного, середнього й слабого ступеня переконаності/ впевненості в істинності повідомлюваної інформації – **think, believe, suppose, guess, seem, consider**. Для передачі значення епістемічної модальності використовують також епістемічні прислівники: 'слабкі' (**perhaps, maybe, possibly**); 'проміжні' (**probably**) та 'сильні' (**certainly, surely, of course**). Епістемічне значення може доповнюватись вставним

дієсловом (**I think that**) чи спеціальним адвербіалом (**apparently/obviously**).

Перспективи подальшого дослідження теми полягають в розширенні сфери вживання модальності, деталізованому аналізі кожної категорії та типу, а також засобів вираження модальності, що допоможе поглибити знання про застосування модальності як важливого елемента комунікації в мові ранньоніовоанглійського періоду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. Аристотель Метафизика // Аристотель; пер. с др. греч. В. П. Карпов. – М.: Наука, 1975. – 164 с.
2. Валгина Н. С. Теория текста // Н. С. Валгина. – М.: Новая волна, 2003. – 202 с.
3. Мышкина Н. Л. Значения необходимости и способы передачи этих значений в оригинальных и переводных текстах немецкой и русской научной речи: АКД ... канд. филол. наук. – М., 1979. – 25 с.
4. Федосюк М. Ю. Неявні способи передачі інформації в тексті. – М., 1988.